

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 2016

Αριθ. Πρωτ. 7176

Αριθ. Γνωμ. 2

**ΠΡΟΣ
ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Κύριο Πρόεδρο

ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΣ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

**Θέμα: *Εξέταση ως μάρτυρα δικαστικού λειτουργού
ενώπιον εξεταστικής επιτροπής της Βουλής των
Ελλήνων***

Επί του ερωτήματος, το οποίο μας απευθύνετε με το Α.Π.
126/21-9-2016 έγγραφό σας, για το αν είναι κατά νόμο
επιτρεπτό να κληθεί στην υπό την προεδρία σας
λειτουργούσα Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής εισαγγελικός
λειτουργός, προκειμένου να καταθέσει με την ιδιότητα του
μάρτυρα όσα γνωρίζει σχετικά με υπόθεση, την οποία έχει
χειρισθεί κατά το παρελθόν στο πλαίσιο των λειτουργικών
αρμοδιοτήτων του, η γνώμη μας είναι η εξής: Κατά τη
διάταξη του άρθρου 144 παρ. 1 του Κανονισμού της Βουλής
των Ελλήνων «Η Ολομέλεια της Βουλής μπορεί να συνιστά
εξεταστικές επιτροπές από μέλη της για την εξέταση ειδικών
ζητημάτων δημόσιου ενδιαφέροντος». Όπως δε ορίζεται στο
άρθρο 145 του ίδιου Κανονισμού. 1.«Οι εξεταστικές
επιτροπές έχουν όλες τις αρμοδιότητες των ανακριτικών

αρχών, καθώς και του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, και ενεργούν κάθε αναγκαία, κατά την κρίση τους, έρευνα για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο συστάθηκαν. Η Βουλή μπορεί να απόφασή της να περιορίσει τις εξουσίες της εξεταστικής επιτροπής. 2. Οι εξουσίες των εξεταστικών επιτροπών ασκούνται με τους όρους και τις διατυπώσεις των άρθρων 146 και 147, καθώς και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και δεν αναστέλλονται με τη λήξη της τακτικής συνόδου, παύουν όμως με τη διάλυση της Βουλής που τις διόρισε ή με τη λήξη της βουλευτικής περιόδου». Ωσαύτως, κατά τη διάταξη του άρθρου 146 παρ. 1 του εν λόγω Κανονισμού. «Η εξεταστική επιτροπή έχει δικαίωμα να ζητεί προφορικές ή γραπτές πληροφορίες από δημόσιες αρχές, διοικήσεις νομικών προσώπων δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και από τους πολίτες, με τους όρους των επόμενων διατάξεων του κεφαλαίου αυτού», ενώ κατά τις προβλέψεις της διάταξης του άρθρου 147 παρ. 1. «Η επιτροπή έχει δικαίωμα να καλεί και να εξετάζει μάρτυρες, να ενεργεί αυτοψία ή να διατάσσει πραγματογνωμοσύνη με τους όρους και τις διατυπώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας». Από τις προειρημένες διατάξεις προκύπτει ότι οι, κατά τα άνω, εξεταστικές επιτροπές, με την επιφύλαξη ότι δεν έχουν περιορισθεί οι εξουσίες τους με απόφαση της Βουλής, έχουν όλες τις αρμοδιότητες τόσο των ανακριτικών αρχών όσο και του εισαγγελέα πλημμελειοδικών και έχουν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε οποιαδήποτε ενέργεια κριθεί αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο έχουν συσταθεί, με την τήρηση των διαλαμβανόμενων στις διατάξεις του ΚΠΔ όρων και διαδικαστικών προϋποθέσεων. Εξάλλου, κατά τις διατάξεις των άρθρων 26 και 87 επ. του Συντάγματος, η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια που συγκροτούνται από τακτικούς δικαστές, οι οποίοι απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, οι

αποφάσεις τους υπόκεινται σε επανάκριση με βάση τις περί ενδίκων μέσων διατάξεις του οικείου νόμου, επιθεωρούνται δε και ελέγχονται για το έργο και το ήθος τους αποκλειστικά από τα αρμόδια δικαστικά όργανα, σύμφωνα με το ν. 1756/1988 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργιών». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 211 του ΚΠΔ, «Με ποινή ακυρότητας της διαδικασίας δεν εξετάζονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο: α) όσοι άσκησαν εισαγγελικά ή ανακριτικά καθήκοντα ή έργα γραμματέα της ανάκρισης στην ίδια υπόθεση β) όσοι κηρύχθηκαν ένοχοι για την πράξη που εκδικάζεται, και αν ακόμα δεν τους επιβλήθηκε ποινή». Η αποδεικτική αυτή απαγόρευση (με εξαίρεση ορισμένες ρητά προβλεπόμενες σε ειδικούς νόμους περιπτώσεις), κατά την οποία, με ποινή ακυρότητας [σχετικής] της διαδικασίας, δεν εξετάζονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο, όσοι άσκησαν εισαγγελικά ή ανακριτικά καθήκοντα ή έργα γραμματέα της ανάκρισης στην ίδια υπόθεση, έρεισμα έχει την υποψία υποκείμενης προκατάληψης των προσώπων αυτών είτε υπέρ είτε κατά του κατηγορουμένου, η οποία συναρτάται με την προηγούμενη άσκηση των καθηκόντων τους **[ΑΠ 550/2014__ΑΠ 1199/2012]**. Η απαγόρευση δε αυτή καταλαμβάνει και αυτούς που άσκησαν τέτοια καθήκοντα ακόμα και κατά την προκαταρκτική εξέταση **[ΑΠ 730/2007]**, ενώ δεν επιτρέπεται ούτε η ανάγνωση της κατάθεσής τους που περιέχεται στα πρακτικά άλλης δίκης **[ΑΠ 315/2015]**. Ειδικότερα, ως εισαγγελικό καθήκον νοείται κάθε ενέργεια του εισαγγελέα που εμπίπτει στην αρμοδιότητά του και ασκείται στο πλαίσιο της ενάσκησης των καθηκόντων του, όπως η κίνηση (έναρξη) ή η άσκηση ποινικής δίωξης ή η αρχειοθέτηση μήνυσης (άρ. 27, 43 ΚΠΔ), η προηγούμενη ακρόασή του (άρ. 32 ΚΠΔ), η έκδοση διάταξης με την οποία απορρίπτεται έγκληση (άρ. 47 ΚΠΔ), η διενέργεια προσωπικά ή η διεύθυνση προανάκρισης ή προκαταρκτικής

εξέτασης και η σύνταξη σχετικού πορίσματος (άρ. 31, 33 και 34 ΚΠΔ), η σύνταξη κλητήριου θεσπίσματος (άρ. 321 ΚΠΔ), η κατάρτιση και υποβολή πρότασης προς το δικαστικό συμβούλιο (άρ. 308 παρ. 1, 308 Α ΚΠΔ, 317 παρ. 2, 481 ΚΠΔ), η άσκηση ένδικου μέσου όπου αυτό επιτρέπεται, η συμμετοχή του εισαγγελέα στη διαδικασία ποινικής συνδιαλλαγής (άρ. 308 Β ΚΠΔ), η γνωμοδότηση για έκδοση εντάλματος σύλληψης ή προσωρινής κράτησης ή η εκτέλεσή του (άρ. 276 παρ. 2, 277 παρ. 1 και 283 παρ. 1 ΚΠΔ) κ.λ.π. Το ανεπιτήδευτο των προσώπων αυτών αφορά στην εξέτασή τους, ως μαρτύρων, κατά την εκδίκαση της υπόθεσης στο ακροατήριο και όχι κατά το στάδιο της προδικασίας. Στην τελευταία, όμως, περίπτωση, αν η υπόθεση, στην οποία αυτοί είχαν ασκήσει τα προαναφερόμενα καθήκοντα και ακολούθως εξετάσθηκαν ως μάρτυρες στην προδικασία, οδηγηθεί στο ακροατήριο, δεν επιτρέπεται, όχι μόνο η εξέτασή τους ως μαρτύρων, αλλά και η ανάγνωση και λήψη υπόψη από το δικαστήριο, για το σχηματισμό της δικανικής του πεποίθησης, της προδικαστικής τους κατάθεσης. Η Εξεταστική Επιτροπή, η οποία δεν είναι δικαστική αρχή και μάλιστα δικαστήριο, έχει, κατ' αρχάς, δικαίωμα, στο πλαίσιο των προδιαληφθέντων αρμοδιοτήτων της, να καλεί και να εξετάζει ως μάρτυρα, εκτός άλλων, και δικαστικό λειτουργό, σε όσες περιπτώσεις κρίνεται αναγκαία η κατάθεσή του, με την έννοια ότι θα εισέφερε αποδεικτικά στη διάγνωση της υπόθεσης και στη διακρίβωση της αλήθειας. Σε περίπτωση, όμως, που ο τελευταίος έχει ασκήσει ανακριτικά, δικαστικά ή εισαγγελικά, ως άνω, καθήκοντα σε υπόθεση που σχετίζεται με το υπό εξέταση από την Επιτροπή ειδικό ζήτημα δημόσιου ενδιαφέροντος, η εξέτασή του με την ιδιότητα του μάρτυρα δεν είναι επιτρεπτή. Κι αυτό, διότι αναπόφευκτα η εξέτασή του ως μάρτυρα προσλαμβάνει τα χαρακτηριστικά ελέγχου της ορθότητας ή μη της δικαιοδοτικής κρίσης που αυτός εξέφρασε και δη της νομικής και ουσιαστικής

βασιμότητας του περιεχομένου αυτής, ενώ ενδέχεται ο εξεταζόμενος να υποχρεωθεί να προβεί ανεπιτρέπτως σε αιτιολόγηση ή σχολιασμό της κρίσης του ή ακόμα να επεκταθεί και σε άλλα θέματα που σχετίζονται με την υπό εξέταση από την Επιτροπή υπόθεση, των οποίων έλαβε γνώση ως εκ της ασκήσεως των δικαστικών καθηκόντων του. Το αντικείμενο, όμως, της εξέτασης αυτής συναρτάται άμεσα με την εκφορά της ανωτέρω κρίσης του δικαστικού λειτουργού και αποκλειστικά αρμόδια, σύμφωνα με τις προηγούμενες αναπτύξεις, είναι τα θεσμικά όργανα της Δικαιοσύνης. Εξ όσων, λοιπόν, προεκτέθηκαν, η απάντησή μας επί του τεθέντος, ως άνω, ερωτήματος είναι αρνητική.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Χαράλαμπος Βουρλιώτης

Κοινοποίηση: 1) κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.
2) κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας & δί'αυτών στους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της Περιφέρειάς τους.

B.M.